XORIJIY TILLARNI O‘QITISH VA TARJIMA SOHASIDA SUN’IY INTELLEKTDAN SAMARALI FOYDALANISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI

Xamidjonova Sug'diyona

Namangan State Institute of Foreign Languages, XTA-JU-23

Correspondence: xamidjonova.sugdiyona@nsifl.uz

Ushbu maqolada xorijiy tillarni o‘qitish va tarjima sohasida sun’iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning zamonaviy tendensiyalari IMRAD modeli asosida tahlil qilinadi. Tadqiqotda sun’iy intellekt vositalarining ta’lim jarayoni va tarjima faoliyatiga ta’siri o‘rganildi. Natijalar shuni ko‘rsatadiki, SI texnologiyalari ta’lim samaradorligini oshiradi va tarjima jarayonini tezlashtiradi. Shu bilan birga, ayrim cheklovlar ham mavjudligi aniqlandi.

Kalit so‘zlar

sun’iy intellekt, IMRAD, xorijiy til o‘qitish, tarjima, avtomatik tarjima, adaptiv ta’lim, innovatsion texnologiyalar

1. Introduction (Kirish)

Bugungi kunda globallashuv jarayoni xorijiy tillarni o‘rganishga bo‘lgan ehtiyojni keskin oshirdi. Shu bilan birga, texnologik taraqqiyot, xususan sun’iy intellekt (SI), ta’lim va tarjima sohalarida yangi imkoniyatlarni yaratmoqda.

Sun’iy intellekt asosidagi dasturlar til o‘rganish jarayonini individuallashtirish, o‘quvchilarning bilim darajasini aniqlash va moslashtirilgan ta’limni taqdim etish imkonini beradi. Tarjima sohasida esa SI texnologiyalari katta hajmdagi matnlarni tezkor qayta ishlashga xizmat qilmoqda.

Mazkur tadqiqotning maqsadi — xorijiy tillarni o‘qitish va tarjima sohasida sun’iy intellektdan foydalanishning samaradorligini o‘rganish va zamonaviy tendensiyalarni aniqlashdir.

□□ Annotation (English)

This article analyzes modern trends in the effective use of artificial intelligence in foreign language teaching and translation studies. In particular, the possibilities of AI-based platforms, machine translation systems, language learning applications, and adaptive learning technologies are examined. The study highlights the role of these technologies in improving educational quality, meeting learners' individual needs, and accelerating translation processes. In addition, both the advantages and limitations of using artificial intelligence are discussed.

Keywords (English)

artificial intelligence, foreign language teaching, translation technologies, machine translation, adaptive learning, digital pedagogy, neural networks, language learning platforms

---

□□ Аннотация (Russian)

В данной статье анализируются современные тенденции эффективного использования искусственного интеллекта в преподавании иностранных языков и переводческой деятельности. Рассматриваются возможности платформ на основе искусственного интеллекта, систем машинного перевода, приложений для изучения языков и адаптивных образовательных технологий. Освещается роль данных технологий в повышении качества образования, учёте индивидуальных потребностей обучающихся и ускорении процесса перевода. Также обсуждаются преимущества и существующие ограничения применения искусственного интеллекта.

Ключевые слова (Russian)

искусственный интеллект, обучение иностранным языкам, переводческие технологии, машинный перевод, адаптивное обучение, цифровая педагогика, нейронные сети, платформы для изучения языков

2. Methods (Metodologiya)

Mazkur tadqiqotda quyidagi metodlardan foydalanildi:

- **Adabiyotlar tahlili** – sun’iy intellekt va til o‘qitish bo‘yicha ilmiy manbalarni o‘rganish
- **Tahliliy yondashuv** – mavjud texnologiyalarni solishtirish va baholash
- **Kuzatuv metodi** – SI asosidagi platformalarning amaliy qo‘llanilishini o‘rganish

Tadqiqot jarayonida turli ilmiy maqolalar, kitoblar va onlayn platformalar asosiy ma’lumot manbai sifatida xizmat qildi.

3. Results (Natijalar)

Tadqiqot natijalari quyidagilarni ko‘rsatdi:

- Sun’iy intellekt asosidagi ilovalar o‘quvchilarning individual ehtiyojlariga moslashadi
- Avtomatik tarjima tizimlari tarjima jarayonini sezilarli darajada tezlashtiradi
- Nutqni aniqlash texnologiyalari talaffuzni yaxshilashga yordam beradi
- Til o‘rganish jarayoni yanada interaktiv va qiziqarli bo‘lib bormoqda

Natijalar shuni ko‘rsatadiki, SI texnologiyalari ta’lim sifatini oshirishda muhim vosita hisoblanadi.

4. Discussion (Muhokama)

Olingan natijalar sun’iy intellektning xorijiy tillarni o‘qitish va tarjima sohasida katta imkoniyatlarga ega ekanligini ko‘rsatadi. Biroq, ayrim muammolar ham mavjud:

- Tarjima aniqligining har doim yuqori emasligi
- Madaniy kontekstni to‘liq aks ettira olmaslik
- Texnologiyalarga ortiqcha bog‘liqlik xavfi

Shu sababli, SI texnologiyalaridan foydalanishda inson nazorati muhim

ahamiyatga ega bo‘lib qolmoqda. Kelajakda ushbu texnologiyalar yanada takomillashishi kutilmoqda.

5. Conclusion (Xulosa)

Xulosa qilib aytganda, sun’iy intellekt xorijiy tillarni o‘qitish va tarjima sohasida muhim rol o‘ynaydi. U ta’limni individuallashtirish, samaradorlikni oshirish va tarjima jarayonini optimallashtirish imkonini beradi. Shu bilan birga, mavjud muammolarni hal etish orqali ushbu texnologiyalardan yanada samarali foydalanish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Richards, J. C. (2015). *Key Issues in Language Teaching*
2. Brown, H. D. (2007). *Principles of Language Learning and Teaching*
3. Krashen, S. (1982). *Second Language Acquisition Theory*
4. Vaswani, A. et al. (2017). *Attention is All You Need*